

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 6 fnt — kr
Fél évre 3 fnt — kr
Negyedévre 1 fnt 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitlér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői iroda
és
kiadóhivatal:

CIRNER ÉS LINGNER
Főter: 38. szám alatt,
hova ugy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési felhívás

„KÖZÉRDEK” XVI. évfolyamára.

Lezajlottak a millenniumi év öröm-
ünnepei. Beállottak ismét a munkásság
hétköznapijai. Lelkünkben megmaradtak
a verőfényes ragyogásnak sugarai, az
örömmánor felmagasztaló érzelmei s
ezek teszik munkánkat edesebbé, törek-
véseinket reményteljesebbé. A politikai
hírlapírók komoly feladatai komoly mun-
kát kívánnak. Nemesak a sajtóbiróságnak
tartoznak felelősséggel, hanem első sor-
ban olvasó közönségüknek pártkülönbség
nélkül; annak az olvasó közönségnek, mely
a hazafias szabadelvű nemzeti politika
barátja és a különböző hatáskörben hat-
hatós érvényre emelője. Ennek az olvasó
közönségnek a multból örökségül ma-
radott nagy és nemes ideáljait kell szol-
gálni; ezeket kell terjeszteni, beoltani
a szívekbe és fejleszteni, hogy együtt
érezve, mindnyájan együtt munkálhas-
suk a haza új ezredvének boldog jö-
vendőjét.

A „Közérdek” a maga szerény
eszközeivel szintén e nagy és komoly

kötelességet igyekezik betölteni. A mi
nehéz viszonyaink között soha sem té-
vesztette el célját, és erejéhez mérten
mindig teljesítette feladatát a hazafias,
szabadelvű, nemzeti irányu politika szol-
gálatában. Vármegyénk, városaink, köz-
ségekünk közművelődési és közgazdasági
előhaladása, a társadalmi közélet föllen-
dítése mindig meleg szószólókra talált
a „Közérdek” hasábjain. Hű króni-
kásai igyekeztek lenni a kornak, mely-
ben élünk, és gondos magvetői a jövő-
nek, melyért dolgozunk.

E feladatokat kívánjuk teljesíteni a
jövőben is. Munkatársaink buzgalma fo-
kozottabb mérvben fog megfelelni köz-
önségünk igényeinek s ezzel szemben
reméljük, hogy olvasó közönségünk is
hathatósabb pártfogásában fogja részesi-
teni a „Közérdek”-et, melynek szer-
kesztésében *dr. Ebergényi Sándor* mint
főmunkatárs fog kiváló részt venni.

Nagy-Enyed, 1896. december hó.

A „Közérdek” szerkesztősége:

Dr. Magyarai Károly. Török Bertalan.

Előfizetési árak:

Egész évre	6 fnt — kr.
Félévre	3 „ — „
Negyedévre	1 „ 50 „

TÁRCZA.

A család őstörténete a legujabb világításban.

A beláthatatlan régiség esodás vonzerővel
van reánk, de sohasem annyira, mint ami-
kor oly intézményekről van szó, melyek
mai napig fennállanak. Az ilyen intézmé-
nyek multját nagy buzgalommal igyekszünk
földeríteni, de közülök talán egy sem tart-
hat igényt oly érdeklődésre, mint a család,
a társadalmi és egyéni élet e legmélyebb
lapja. A következőkben azokról a legujabb
anthropologiai kutatásokról fogunk beszé-
lni, melyekkel a tudomány a család eredetét
illető kérdésre válaszol.

A modern nemzeteknél, valamint az ókor
népeinél is a család eredetét legendákkal
magyarázzák, melyek szerint a házasság
istení eredetű, de amelyek nem elégithet-
nek ki senkit, aki tisztába akar jönni e
kérdéssel. A legendáknak azonban azért
mégis megvan az értékük, mert kifejezik,
hogy mily felfogást tápláltak a népek e le-
gendák keletkezései idejében a házasságról
és a család eredetéről, sőt ha a különböző
mondákat összehasonlítjuk és kikeressük a
közös lényegét, még becses fölvilágosítások-
kal is szolgálhatnak a rejtély megfejtésére.

A megfejtés e munkájában legtöbbet kö-
szönhetünk Mac Lennannak, Cachoffen-nek,
Herbert Spencer-nek, Lubiock-nak Summer
Mayne-nek, Morgan-nek és Tylor-nak, akik
a mythologiák meséit és az utazók följegyzé-
seit alapul véve, annyira világossá tettek
a homályos részleteket, hogy munkáik alap-
ján nem is nehéz megírni a család pragma-
tikus történetét.

Az ő kutatásaik szerint az ősidőkben a
kezdeteleges törzsek nem ismerték a házas-
ságot. A törzs egy tagjának sem volt joga,
hogy egy ugyanabból a törzsből való asz-
szonyt kizárólag a maga számára tartson.
Másként állt azonban a dolog a fogoly asz-
szonynyal. Ez épp oly jószága volt a har-
czosnak, aki elrabolta, mint akár a lova.
Csak ő neki volt joga hozzá és itt kezdő-
dik a modern házasság őstörténete.

Ezt az ősrégi házasságot a férfi csak más
törzsből való asszonynyal köthette. Ezt ne-
vezik exogamiának. Később, mikor már sza-
bad volt ugyanabból a törzsből valóknak
egymással házasságra lépni, fentartották az
exogamia törvényét legalább a közeli roko-
nokra nézve. A házasság eredetileg tehát
nem volt más, mint a rablás és ennek az
emléke fenmaradt sok nép lakodalmi szoká-
saiban mindmáig.

Az előfizetési pénzek Cirner és Ling-
ner kiadó cégéhez küldendők, kik a lap
csinos kiállítása és pontos szétküldése
felől gondoskodni fognak.

Idézetek.

Budapest, decz. 23.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök
nagyszabású beszédével elérte tetőpont-
ját a felirati vita. Ami e beszéd után
még jöhet, akár ellenzéki, akár kormány-
párti oldalról, már csak igen csekély
érdeklődésre tarthat számot, mert újat
már alig mondhatnak bármely oldalon
is és az ellenzék vádjait alaposabban
megzafolni, szónokait földre teríteni le-
hetetlen.

Maig a miniszterelnök államférfinak,
komoly szónoknak gyakran és sokszo-
rosan bevált, de utolsó nagy beszédével,
melyet a felirati vitában mondott, ki-
tűnő debatternek bizonyult, aki ellenfe-
lét éppen azon a csataterén veri meg,
melyet az maga választott.

Csipős élcczel, lesújtó szatirával sor-
ban megsemmisítette az ellenzék legme-
részebb állításait és amit az oly nagyon
megkedvelt idézetek terén véghez vitt,
egyszerűen klasszikusnak kell nevezni
hatásában és legyőzőnek sikereiben. Ép-

Természetes, hogy az exogam házasság
korszakában a gyermekek valamennyien az
apa körül csoportosultak, mert a testvérek-
nek gyakran különböző anyjuk volt. Az apa
halála után a fiúk csoportja együtt maradt
(a lányok más családokba kerültek) és az
örökséget a maga számára tartotta meg.
Ez a patriarchátus, amely megvolt az ókor
legtöbb népénél és amely kufteje a modern
intézményeknek.

Mac Lennan és Bachoffen szerint azonban
a patriarchátust megelőzte az éppen ellen-
kező rendszer: a matriarchátus. Ennek ide-
jében a gyermekek az anya köré csoporto-
sultak és az atyával nem törődnek. Az ok
teljesen hasonló ahhoz, ami a patriarchátust
előidézte. Ez utóbbinak a soknejűségben
van az eredete; a matriarchátust a sokférjű-
hozta létre. A sokférjűség ismét az ő álla-
pot következménye, mikor az asszony egy
férfi sem volt kizárólag. Itt tehát sok apa
volt és egy anya.

Ennek az állapotnak a fenmaradását lát-
juk ma a nairok indiai törzsénél. Itt az
asszony szabadon választja egyik férjét a
másik után; de viszont a férj szabadsága
sines korlátozva.

A sokférjűség egy későbbi korszakában a
nőnek már nem áll jogában, hogy tetszése

pen gróf Apponyi volt az, aki az idézetek énekét megkezdte és egy, a római birodalom széttöléseiről szóló latin ítéletet alkalmazott a modern Magyarországra, és éppen Apponyinak kellett túrnia, hogy az általa annyira fumigált, kicsinyelt, gunyolt miniszterelnök Platóból és Madách „Az ember tragédiája” ezimű művéből vett idézetekkel alaposan leteperje őt.

Azt mondta Plató, hogy a nagy szónokokat és nagy költőket a reszpublikában meg kell becsülni, ki kell tüntetni, magasra méltatni, de közügyek intézésében nem adni részt nekik, mert ebből nagy veszedelem származik a reszpublikára. Ép ily pompás volt a másik idézet is, mely a gróf politikai gondolkodását, merev tagadását szinte gyönyörűen jellemezte. De ezek beszédfordulatok voltak, melyekre a miniszterelnök a személye ellen intézett sok támadás folytán, a számtalan alaptalan vádak folytán bizonyos mértékben jogosítva, sőt éppen provokálva volt.

A miniszterelnök nagyszabású kijelentésének komoly tartalma, egyenes gondolkodásánál, nyugodt és biztos logikájánál fogva, az egész ország figyelmét magára fogja terelni. Ez a beszéd egyenesen kimondta, hogy már elég volt a vádaskodásból s hogy már meg kell fordítani a nyársat. Az országnak nem szabad nagyon sokáig abban a tévedésben maradnia, mintha az ellenzéki választások minden kételyen felül állók lennének és mintha a vádaskodók oldalán a hihetetlen ártatlanság is ott lenne, mint ezt az ellenzék oly gyakran és oly szívesen állítja.

Tisztviselőknek, állami és közigazgatási hivatalnokoknak csakugyan nincs

joguk annak a képviselőjelöltnek az érdekében működni, aki az ő meggyőződésüknek megfelel. Tán éppen az állami hivatalnokok a páriák, kiknek nem szabad politikai meggyőződésüknek lenni s nem szabad annak kifejezést adni. És ha a tézis teljesen érvényes lenne, szabad akkor a hivatalnokoknak csupán ellenzéki jelöltek érdekében működni? Csak az ellenzéknek van arra joga, hogy hivatalos uton propagálják és támogassák? anint ez oly gyakran történt a volt választásoknál. Ha fordultak elő tulkapások a választási elnökök részéről, ezek pártkülönség nélkül történtek és Horánszky Nándor képviselő ur választási elnöke, a vádak formulázó ellenzéki párt elnökének a választási elnöke, volt éppen egyike a legerőszebbeknek, aki a választókat egyszerűen ki akarta éhezteni.

Pénz, pénz. A választások alatt igen sok pénz jött forgalomba, de egy sem akadt az ellenzéki képviselők közt, aki az első követ dobta volna a miniszterelnökre.

Pompásan védelmezte Bánffy miniszterelnök Erdély jászberényi jelöltségét. Nem bukott meg Debreczenben Tisza, mint miniszterelnök? Nem éppen gróf Apponyi lépett fel Pozsonyban az akkori igazságügyminiszter, Szilágyi ellen? Honnan veszik Apponyi számára a kivétel jogát? Mi a különbség közte és más jelölt közt? Valóban nem létezik elfogadható indok arra, hogy éppen csak Apponyi ellen nem szabad jelöltet állítani.

Szemére vetették báró Bánffynak azt is, hogy ő mint miniszterelnök vezette a választásokat. Ő azonban nemcsak miniszterelnök, hanem a szabadelvű

párt vezére is és ha az ellenzéki pártok vezérei, akármilyen legyen a nevük, hivatalva voltak a választásokat vezetni, neki, mint a szabadelvű párt vezérének, szintén nem volt kevesebb joga.

Messze vezetne, a miniszterelnökök ezt a státuszbeszédét minden részletében vizsgálni és méltatni. Csak egy kijelentését emeljük még ki. — írja a „P. Corr.” — mely a szabadelvűpárt nagy választási győzelmére vonatkozik. Azt mondta a miniszterelnök, hogy a nemzet már megunta a sok botrányt és a nagy beszédek, most már tetteket akar látni. Tettek vannak a szabadelvű párt programjába felvéve, melyek teljesen megfelelnek a nemzet kifejezett akaratának. A gát- és kerékkötő rendszer ideje, amely rendszert gróf Apponyi ismételtén érvényre juttatta, alaposan elmúlt.

Körrendelet. A cs. és kir. közös hadügyminiszter urral egyetértőleg létrejött megállapodás folytán rendelem, amint következik; ugyancsak: A szolgálati kor sorrendje szerint való idő előtti tartás szabadságolásoknak — védtörvényi utasítás II. rész 8. §. 2. pont — a legközelebbi ifjabb sorhadi évfolyamok rendjében és pedig a szolgálati kor, vagyis a tényleg eltöltött tényleges szolgálati időtartam, továbbá az elért katonai kiképzés foka szerint és a minősítvényre való tekintettel kell történnie. Különösen figyelembe veendő és pedig a következő sorrend szerint; azon katonák, akik a) a végtörvény 33. vagy 34. §-ai alapján a kedvezményben leendő részesítettetés iránt igényt emeltek, de az előirt teljes törvényes feltételek hiánya miatt a kért kedvezményben részesíthetők nem voltak; b) valamely földművesiskolát sikerrel végeztek, ha a tényleges szolgálatból való kilépésük után szülőik birtokának művelésénél közreműködnek vagy a saját birtokukon maguk fognak gazdálkodni; c) besoroztatásuk, állományba

szerint válasszon több férjet egymásután. Így találjuk a családi életet ma is Tibetben a kun-avaroknál. Itt a legidősebbik fivér felesége egyszermind a többi testvérnek is felesége, de a gyermekek mindannyian ugy szerepelnek, mint a legidősebb testvérnek, a család fejének a gyermekei. Ebben az esetben a sok férj mind egy házban lakik a közös feleséggel, míg a nőknél a férjek laknak. (A nélkül, hogy mélyebb vizsgálódásokba akarnánk bocsátkozni, azt hisszük, hogy a kun-avarok szokásai felvilágosítást adhatnak a régi magyar házassági életéről is. Csak a „kisebbik uram” szóra hivatkozunk, mely alatt a magyar asszony férjének az öcsését érti ma is.) Ugyanerre a szokásra kell visszavezetnünk azt a zsidó törvényt, mely szerint a férj halála után eunek öcsése köteles volt nőül venni az özvegyet, ha nem volt gyermeke.

Az az intézmény, hogy a gyermekek nem vér szerint való szülőkhöz, hanem hol más apához, hol más anyához tartoztak, mint természet szerint, támaszul szolgál Summer Mayne és Starke elméletének, mely szerint a család nem a vérrokonság, hanem bizonyos jogi elvek alapján fejlődött ki.

Az ősi népek tényleg nem tulajdonítottak valami nagy fontosságot a vér szerint való

kötelekeknek és ugyanezt látjuk ma is Kínában. A mennyei birodalomban az első feleség a törvényes hitves és a ház urnöje. A többi asszony csak rabszolga és gyermekeik is úgy tekintik magukat, mintha az első feleség gyermekei lennének. Igazi anyjokkal nem törődnek és ezt a ház ura minden pillanatban elkergetheti, a nélkül, hogy a gyermekek helyzete ezzel megváltoznék. Még teljesebb fölvilágosítást nyújt e tekintetben a biblia, jobban mondva: a genesis. Lea és Rachel, miután nekik már nem születtek gyermekeik, cselédjeiket vezették férjükhöz és a gyermekeket olybá tekintették, mintha az övékéi lennének, — legalább mindegyik dicsekszik velök.

A házasságkötés eredeti oka különben koant sem a szerelem volt, hanem — az üzleti érdek. A férfi feleséget szerzett, mert szüksége volt valakire, aki ételt főzött neki és gondját viselte holmijának, amikor ő maga vadászaton volt.

Másik oka volt a házasságnak: a gyermekek. A civilizált társadalomban a tökéletes játsza az uralkodó szerepet és a gyermek, az érdek szempontjából, csak teher. Amde kezdetleges társadalomban a tökének még nincs hatalma, míg ellenben a gyermekek segítségére vannak az apának és emelik a

törzs tekintélyét, ami annál nagyobb, minél számosabb tagból áll a törzs.

A gyermekek után való vágy magyarázza meg a polygamiát, amit a háztartás nem tett szükségessé. A sok gyermek hatalmas és gazdagságot jelent. Ugyanaz az ösztön működik itt, mely megteremtette a rabszolgaságot és tényleg legtöbb népnél, amely polygamiában élt, megtaláljuk a rabszolgaságot is.

A házasság formáiról szólva, említsük meg még azt, hogy némely nép, mint például az arab, kétféle exogam házasságot ismert. Az egyik esetben a férfi egy más törzsből rabolt magának feleséget és ezt a saját törzséhez csatolta, mikor ellenben a férfi csatlakozott az asszony törzséhez. Az első esetben a gyermekek az apa törzséhez tartoztak, a másodikban az anya családját növelték. E második fajta exogam házasságra a genesisben Laban, Jákób ipa a példa.

A modern anthropologiai kutatásnak azonban még mindig nem sikerült kideríteni annak a filozófiának az okát, mely nem engedte meg a közeli rokonok házasságát és nagy büntetést rótt a vérfertőzésre. E problémát nem lehet azzal megoldani, hogy a közeli rokonok házasságából származott gyermekek satnyák, mert az ősidőkben a

vételük előtt a mezőgazdaság terén működtek s ezek között különösen azok, akik állományba vételüket megelezőleg valamely mezőgazdasági szaktanfolyamba felvették, vagy az említett intézetek valamelyikébe leendő felvételüket maguknak tényleges szolgáltatásban állásuk ideje alatt biztosították és azok, akik az ipari munkások osztályához tartoznak; mindezen esetekben azonban megkiváncsoltatik, hogy a figyelembe vételt érdemlő körülmények igazolva legyenek és a kivételes kezelés tekintetében a hadkiegészítési hatóságok egyetértőlegesen nyilatkozzanak. Ez iránti folyamodványok azon évben, melyben az illető katonai sorhadit tényleges szolgálati kötelezettségének utolsó előtti évében áll, a sorozó járási tisztviselő által adandó véleményezés kíséretében a hadkiegészítési kerületi parancsnoksághoz, ettől pedig indokolt javaslat mellett, kellő időben az illető csapatvezetőhöz juttatandó. A szolgálati kor sorrendje szerint való tartós szabadságolás iránti igényre vonatkozó ezen rendelkezések azon katonák által is igénybe vehetők, akiknek sorhadit szolgálati ideje valamely polgári avagy katonai büntető bírósági elítéltetés által meghosszabbítást szenvedett. Ilyeneknek esetleges idő előtti tartós szabadságolása tehát az egyéb erre vonatkozólag megállapított feltételek mellett a tényleg teljesített katonai szolgálat idejétől függ, amelyhez a fogságbüntetésben töltött idő, amely a sorhadit szolgálati idő meghosszabbítását eredményezte, hozzá nem számítatik. Felhívom a törvényhatóságokat és a horvát-szlavonországi megyei hatóságokat, hogy ezen körrendeletet haladékkal közzé tételre és az illető sorozójárási tisztviselőket (járási hatóságokat) az ezen körrendelet megkezdésénél fogva rájuk háruló teendők tekintetében különösen is utasítani ne késsenek, Budapest, 1896. augusztus hó 15. A miniszter helyett: Grómon s. k. államtitkár. A másolat hitelűl: Pázmánydy iródatiszt.

névszerinti rokonság — mint fentebb láttuk — vajmi gyakran nem jelölt vérszerinti rokonságot, meg azután hogy lehetne föltételezni, hogy a kezdetleges társadalom felvadás tagjai mindenütt és már oly régen bejárták, hogy nem jó közeli rokonokat összeházasítani? Ennek a filalomnak alkalmasint csakugyan vallási oka van; de hogy milyen és mi idézte elő? — arra ma még nem tudunk válaszolni.

Ma az egynejség és a soknejség osztozik a világ uralmán. Tekintetbe véve azonban azt, hogy az egynejségnek hódoló népek, noha sokkal kevesebben vannak, mint a soknejség hívei, mégis vezérszerpet játszanak a világon, azt kell mondanunk, hogy az egynejség megerősíti a népeket, a sok nejség pedig elgyöngíti az elmét és megakadályozza a társadalom föllendülését. Igaz, hogy ez az állítás is megszorítást igényel, mert a hadakozó népeknek a polygamiából nagyobb hasznuk van, mint a monogamiából. A polygamiában élő népek kiheverhetik a csaták mézárzásait, míg a monogamia mellett a győzelmekben is elfogy a nemzet. Amikor a világ birásáért nem fegyverekkel, hanem az elmével vívják a csatát, a monogam népek minden más nemzet fölött előnyben vannak.

(E—s.)

Udvari körök itélete.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök nagy beszédét már két óra múlva, hogy azt a képviselőházban elmondta, egész szószerinti szövegében olvasták bécsi diplomáciai és udvari körökben és mint általánosan konstataíva lett, a beszéd ott a legörvendetesebb szenzációt keltette.

A budapesti lapok pártkülönbség nélkül egyhangulag konstataíják Bánffy enunuciájának nagy sikerét és a vereséget, melyet az ellenzék szenvedett.

Teljesen beavatott bécsi körökből, melyek joggal hivatkoznak az udvarral való összeköttetésükre, a „P. Corr.” a következő tudósítást veszi:

„Bécsi mérvadó körökben, melyek hivatva vannak és képesek a politikai és diplomáciai világ, valamint a legmagasabb udvari nézeteit és kritikáit ismerni, már a beszéd napjának esti óráiban egész szószerinti szövegében cirkulált miniszterelnökük beszéde. Itt általán fészült figyelemmel várták, miként fogja báró Bánffy az ellenzék vádjait visszautasítani és a szabadelvű párt álláspontját képviselni, és ez a várakozás még inkább fokozódott, midőn az ellenzék támadások napról napra hevesebbek lettek és rohamosan szaporodtak.

Mindenki, aki itt csak némi politikai szerepet játszik, megfeszített érdeklődéssel tekintett a magyar képviselőházban folyó harcra, melyet különben felirati vitának hívnak, de egy pillanatig sem aggódta arra nézve, hogy Bánffy miniszterelnöknek sikerülni fog a szabadelvűség ügyének győzelmét és a parlamenti vita sikerét magának biztosítani. Csak ily nagyszerű győzelemre, ily átható sikerre nem voltak Bécsben elkészülve. Nem lehettek elkészülve rá, hogy Bánffyt egyszerre csak mint a magyar parlament egyik legnagyobb debáttérét lássák maguk előtt, aki a szónoklás terén egy gróf Apponyi fölé kerekedik, mintha nem is egy parlamenti óriásról, hanem csak egy tizenketted apró ember kifízetéséről lett volna szó.

Különösen kellemesen érintettek idevaló körökben a miniszterelnöknek ama szavai, melyekkel magát mint a munka és békés fejlődés pártjának vezérét nevezte. Való igaz, hogy aligha lehet fokozni azt a bizalmat, melyet báró Bánffy a koronánál élvez. De viszont a korona is teljesen igazoltnak ismeri el ezt a királyi bizalmat és Ausztria-Magyarország valamennyi államférfia közt éppen báró Bánffy az, aki ezt a bizalmat korlátlan és vitatlan mértékben elvezi, mert itt abban a szilárd meggyőződésben vannak, hogy báró Bánffy ennek a bizalomnak a korona szolgálatában és a magyar nemzet érdekében tökéletesen és minden kétértelműség nélkül meg fog felelni.

Bécsi parlamenti körökben nem titkolt irigységgel néznek a magyar parlamentáris mus e nagyszerű sikereire és ezt Önök teljes érvénytel bíró bizonyítéknak vehetik a miniszterelnökük nagy államférfiúi beszéde által keltett benyomásra nézve.”

Karácsonyfa-ünnepélyek.

Folyó hó 20-án és 21-én a tiszta jó szívek ártatlan örömeit élvezték. Persze bizony nem hiányzott egy kis hiúság sem, arra gondolva, hogy ehhez mindegyikünk járult valamivel, hadd lássa a világ, hogy mi csoda derék, jó lelkű népek vagyunk. Nagyon

sokan ugyan nem gyűltünk össze, mert hát a vasárnapi ebéd a legtöbb háznál későn végződik, hétfőn délelőtt meg sok egyéb dolga van az embernek; különben is oly jó most a meleg szobában, minek még sárban mászkálni a leányiskoláig, vagy éppen a görbe sikátorban levő óvodáig?! De azért elegendő voltunk s éppen nem bántuk meg, hogy elmentünk; majd jövőre eljönnek azok is talán, akik most még sajnálják az egyetlen forintjukat a leghumánusabb célra.

A „Szegény tanulókat segélyező egyesület” vasárnap délután a leányiskolába gyűjtötte össze a szegény gyermekek legszegényebbejeit a városi elemi és polgári s a r. kath. leányiskolából, a Bethlen-főiskolából, az ev. ref., ev. luth., r. kath. és gör. kath. elemi iskolából, összesen 63 leány és 40 fiu tanulót. Az egyesület buzgó elnöke Török Bertalanné Brenesán Etelka a polgári leányiskola növendékeinek kellemes kardala után a következő lelkes kis beszéddel nyitotta meg a gyűlést:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Az emberiség történelme czáfolthatatlan igazságképpen azt mutatja, hogy a milyen mértékben halad a civilizáció az ő számtalan igényeivel, azon mértékben támad mindenfelé a szükségnek és nyomornak ezerféle alakja. De ugyancsak a történelemből tudjuk azt is, hogy az emberiség jobbainak szívében mindig meg volt az emberi szeretetnek, az irgalmasságnak nemes érzülete, mely segítette a szegényen és enyhítette a nyomort. A mi korunk is, mely a bűnnek és erkölcsi súlyedésnek oly elborzasztó eseteit tünteti fel, fölemelő, lelkesítő példáját mutatja az igaz ember-szeretetnek.

Az emberiség nemes érzületének kifolyása a mi egyesületünk is, mely akkor, midőn a szegény tanulók segélyezését, felruházását tűzte ki céljául, egyszerűs mind hazafias kötelességet teljesít az által, hogy tehetségéhez képest támogatja vallás- és nemzeti különbség nélkül azokat, kik Isten segítségével egykor hazánkat és nemzetünket kell, hogy szolgálják.

Egyesületünk működésének lefolyt éve igazán áldásos eredményű volt; oly nagy mérvű pártolásban részesült a mélyen tisztelt közönség részéről, mely ritka szép világot vet városunk és vidékünk lakóinak, különösen intelligenciájának jó szívére. Nem mulaszthatom el, hogy ezért hálás köszönetemnek kifejezést adjak és kérem mindnyájukat, hogy egyesületünk szép és nemes célját segíteni és ennek támogatására mentől több pártfogót szerezni sziveskedjenek. Amidőn köszönetemet nyilvánítom az itt megjelent tagoknak részvételükért, a közgyűlést megnyitottam nyilvánítom.

A tetszéssel fogadott beszéd után kellemes meglepetésül újra felesendült az ifju leánysereg dala Lázár Malvin szép szövege kíséretével; a csinos dalt Bisztricsány Katica tanította be s ha igaz, amit suttogtak, hogy a szép melódia az ő szerzeménye, nemcsak méltán kiérdemelte a felhangzó élnézést és tapsokat, hanem biztatást nyerhetett sokoldalú szép tehetségének érvényesítésére a dalszerzés terén is.

Most Hajdu Erzsébet, az egyesület kedves titkára, sorolta fel röviden a lefolyt év eseményeit, utána pedig Kövér János pénztárnok az egyesület vagyoni állásáról számolt be, melyből örömmel győződöttünk meg az egyesület elnöknőjének és választmányának bámulatos tevékenységéről, amennyiben a f. évben is az egyesület tőkéjét 600 fittal tudták szaporítani, úgy, hogy a kamatozó tőke meghaladja a 2500 frot, ami persze nem elegendő arra, hogy a 370 frot kiadást fedezni bírja, ehhez a 208 tag kegyes aldozatköszége nagyon is szükséges. Az egyesület ez alkalommal új jegyzőt nyert Hollós István pénzügyi fogalmazó személyében, kinek buzgóságát a virág-bazár és egyes körtestélyek rendezése alkal-

mával teljes elismeréssel tapasztalta a közönség.

A ruhakiosztás következett ezután; a szegény tanulók szépen sorban bevonulva, a gyönyörűen feldíszített karácsonyfa mellett még egy-egy csomó süteményt, gyümölcsöt és játékszert is kaptak a kegyes jötevők adományaiból. Beh boldogok voltak!

Közkívánatra még egyszer elénekelt a dalkar Bisztricsány Katicza szép szerzeményét s ekkor felállott Dömök Erzsébet polgári isk. igazgató s melyen megindult hangon mondott köszönetet Török Bertalanné elnöknek lelkes buzgalmaért, melylyel az egylet nemes czéljait oly odaadólag és oly fényes sikerrel munkálja. A felhangzó éljenzés után az elnök kifejezte köszönetét s a gyűlést befejezettnek nyilvánította.

A maga nemében páratlanul kedves volt másnap délelőtt az óvodába járó kicsinyek karácsonyi ünnepélye. Gröbman Károly, az óvá bacsí, a megelőző napon is kivette a maga részét a munkából, mert hiszen ő mérte a ruhákat s a csizmákat; igazán mester abban, hogyan szerezzen örömet az ó apróságainak. Hazról-hazra járva, szerezte be a pénzt s azon pompás karácsonyfát alakított, melynek alján tömérdek papírcaéskó volt elhelyezve, megtöltve sokféle jóval. 90 darabból még szép kis bábu-fejek is kandikáltak ki, bámulva a sok almát, süteményt s azt a hosszú sor 3—5 éves gyermeket, kik mintegy 170-en kezenfogva vonultak be a szomszéd szobából s leülve piczi székeikre és padjakra, míhelt óvá bacsí rázendített hegedűjével, olyan pompásan énekeltek lelkük egész erejével, hogy gyönyörűség volt hallgatni. Azután óvá bacsí szép beszédet mondott, köszönetet mondva a szeretetért, közönség. Két kis leány és két kis fiu versikéket mondott, majd ismét daloltak s azután, oh öröm! a papírcaéskók bábuikkal, játékokkal, süteménnyel mind lábra keltek s egyenesen a jó gyermekek karjai közé siettek, sőt sokan kaptak ruháskákat, ruhaszövetet is. Mi bizony örvendettünk az örvendőkkel, de azt is bámultuk, hogy azok a piczúrka gyermekek mily türelemmel, komoly bamulatba merülve vártak, amíg a kiosztásban reájuk került a sor, nem lármáztak, mozogtak ide-oda, hanem egész figyelemmel csüngtek az ó szeretett óvá bacsíka-jukon, aki mindezt a nagy örömet szerezte nekik és szegény szülőiknek is. Az Isten tartsa meg sokáig! a t. közönség pedig jöjjön el máskor s becsülje meg méltóan az óvoda kitűnő jó intézményét.

Lopott okmányok.

Több fővárosi hírlap oly diplomáciai okmányokat tett közzé a minap, melyek Orosz- és Németország közt megindítandó tárgyalásokra vonatkoznak, amely tárgyalások czélja éppen ez okmányok értelmében nem más, mint hogy a két állam állatforgalmában bizonyos állategészségügyi-rendőri könnyítések létesítenek, illetve a két állam kereskedési szerződésében néhány tévesen értelmezett pontozatot megbeszéljenek és tisztába hozzanak. Az érdek, melylyel mi e tárgyalásokat kísérni kénytelenek vagyunk, alárendelt fontossága. Ami azonban ezekben az okmányokban a sajtónak leginkább feltűnt, az a közzététel lehetősége és az ut, amelyen a földművelési minisztériumhoz jutottak. De ami ennek a diplomáciai iratváltásnak a lényegét illeti, ismételtelen annak a nézetnek adtak kifejezést, hogy itt ismét Németországnak valamiféle viszonzó biztatásával van dolgunk.

Egy államhivatalnok nyilvánvaló hűtlenességét illetőleg a vizsgálat teljes folyamatban van és ki fogja deríteni a hűtlen tisztviselőt. Hogy az akták az osztrák belügy-minisztérium által küldettek a magyar földművelésügyi minisztériumhoz, erre nézve ki kell jelentenünk, hogy az osztrák állat-

egészségügy a belügyminisztériumhoz tartozik és hogy praktikus van berendezve, hogy a közvetlen érintkezést e két illetékes hatóság közt állategészségügyi ügyekben az eddigi gyakorlatokhoz képest, már az ügy érdekében is, fentartják. Állategészségügyi rendelkezések és tárgyalások nem türik a hosszadalmas bürokratikus tárgyalási módot, iratváltást illetékes hatóságok közt, hanem a mezőgazdaság érdekében a legrövidebb uton kell elintézni ezeket az ügyeket.

Ami ellenben a dolog lényegét, a tárgyalásokat Orosz- és Németország közt illeti, erre vonatkozólag a „P. Corr.“ Berlinből a következő figyelemreméltó fejtegetéseket kapta:

Berlini diplomáciai körökben csodálkozunk rajta, hogy Ausztriában és Magyarországon nem titkolt bizalmatlansággal kísérik a tárgyalásokat, melyeket a kereskedelmi szerződés néhány határozománya vonatkozólag Német- és Oroszország közt megindítanak. A kereskedelmi szerződés Németország és Ausztria-Magyarország közt a legtöbb kedvezményen alapul, tehát a német-orosz tárgyalások mi változást sem eredményezhetnek, ami esetleg Ausztria-Magyarországnak is nem lenne javára. Az adott esetben azonban csak néhány állategészségügyi-rendőri rendelkezésről van szó, minőket a szomszéd államokkal szemben Magyarországnak is mindig joga van megadni. A német részről adandó könnyítések az állatforgalomban Oroszországgal csak egészen alárendelt természetűek lehetnek; Magyarország mezőgazdasági érdekeit semmi esetre sem érintenék. Csak a létező viszonyok beható vizsgálatára van szükség, hogy felismerjük, mennyire indokolatlan minden emoció, melyet ez ügygyel akarnak összefüggésbe hozni.

Tudvalevő, hogy rendes viszonyok közt a szárnyasállat-forgalom Orosz- és Németország közt roppant nagy. A német kormány azonban gyakran indítatva érzi magát, hogy a szárnyas állatok közt fellépni szokott kolera miatt határait elzárja. Ez az eljárás Magyarországnak ellen még soha sem alkalmaztatott.

A ló-bevitel akadálytalan. A szarvasmarha-forgalomra vonatkozólag Németország semmi körülmények közt sem tehet engedményeket, mert európai Oroszországban évente 70.000 keleti állat-pestis eset fordul elő és a német mezőgazdaság protestálna legelőszőr a könnyítések ellen a szarvasmarha-forgalomban. A legkisebb engedménnyel reparálhatlan módon tönkretétetnék a német mezőgazdaság és a német szarvasmarha-forgalom.

Ami az orosz sertés-bevitelt Németországba illeti, éppen Németország keleti tartományai, porosz Szilézia, nyugoti Poroszország remonstrálnak folyton ennek a bevitelnek a veszedelmei ellen és a magyar sertés-bevitel itt a legkisebb mértékben sem jön szóba. Oroszország kizárólag esélyesebb értékű husos sertést produkál, míg Németország a magyar hizott sertés bevitelére van utalva és sertéshus-szükségletét képes a saját termelése által fedezni.

Németország és Magyarország közt az állatforgalom e pillanatban mindenesetre igen meg van kötve, de ezt a rendszabályt, tekintettel Magyarország állategészségügyi viszonyaira, mindenesetre sürgős szükségnek kell tartani. Magyarországon még mindig uralkodik a sertés-kór, a száj- és körömfájás, és nem lehet kívánni még szövetséges

államot sem, hogy a saját állattenyésztését ne óvja meg a járványoktól.

Ezt Magyarországon épp oly jól tudják, mint Berlinben; ezért egész jól számítanak Németországban s német diplomáciai körökben, midőn Magyarország részéről nyugodt és józan felfogásra számítanak.

Magyar selyemtenyésztés.

Nem akarunk mesét mondani a selyembogárról, mint amilyen mesék gyakran teremnek a költő fejében s a gyermekeknek vagy mulattatására, vagy oktatására szolgálhatnak, hanem az ugynevezett kis-ember számára, aki a magyar nép többségét teszi, akarunk egy statisztikai összeállítást nyújtani, mely majdnem a csodával határos és melynek megteremtője egy tevékeny, szorgalmas és kitartó miniszteri tanácsos, aki valóban semmiből teremtett életfentartási ágat a szegény emberek ezrei számára. A kiszagda, a kisiparos valóban alítattal olvashatja ezt a kimutatást, a községek megiparkodjanak mihamarabb megismertetni lakosaikkal a selyemtenyésztés áldásait. A magyar nép említett köreibe és rétegeibe egészséges érzék van a modern haladás, okos szerű fejlődés iránt Csak támogatásra van szükségük a hatalmasok és folytonos tanításra a műveltek részéről, hogy aránylag rövid idő alatt a legszebb eredményeket érjék el.

1879 ben az egész országban 2507 kilogramm selyembogót termeltek, melynek összértéke 3700 frtot tett. 1895-ben 2620 községben 94,865 család 1.499,845 kilogramm selyembogót termelt, melyért 1.967,524 frt fizettetett ki az illető termelőknek. Ami a kezdő és vég-számok közt van, azt az állam anyagi támogatásával Bezerédj Pál selyemtenyésztési miniszteri meghatalmazott a semmiből teremtette s kizárólag az ő érdeme, hogy a selyemtenyésztés Magyarországon egy nagyszerű gazdasági tényezővé lett, mely becsületesen és tisztességesen eltartja egy nagy számát a szegény embereknek. A szegszárdi központi állomás osztja szét az egészséges tenyészanyagot, fenntart 114 saját eperfa-iskolát és felügyel 3000 községi eperfa-iskola felett.

Midőn egyszerűen és szárazon idézzük e számokat, az a czélunk, hogy a selyemtenyésztés minél inkább elterjedjen. Ugy egyeseknek, mint községeknek s földbirtokosoknak kötelességüknek kellene tartaniok, hogy mennél több eperfát iltessenek, mert az arra hivatott lakosság egészséges törekvése és fáradhatlan szorgalma mellett csak az eperfák elégtelen száma az oka, hogy a selyemtenyésztés nem terjedhet el még rohamosabban. A selyemtenyésztés áldásait hozzáférhetőbbé kell tenni a szegény embernek. Bezerédj akciója és a kormány támogatása csak kevés eredménnyel járhat, ha az eszme nem lesz elég lelkesedéssel általánosan felkarolva és ha mindenki, ki valamit tehet, nem bocsátja a nagy czél rendelkezésére tehetségét. Bezerédj működése az agrár-kérdés megoldása terén oly áldásos és oly általánosan ismeretes, hogy méltó a nemzet feltétlen hálijára és a közhelyeslésre. Az általa képviselt eszme nemcsak a kormány bőséges támogatására érdemes, — írja a „P. Corr.“ — de méltó arra is, hogy az egész ország a legszorgalmasabban terjessze azt.

A Daloskör estélye.

Lelkes és szép számu közönség üdvözölte f. hó 19-én a Daloskör új életének első jeleit. Ez a derék egyesület, ének- és zenekedvelő publikumunk nagy sajnálatára, kényesítő okok hatása alatt a mult évben pihentette működését. Eltávozott karmestere helyett azonban újat nyervén, a feltámasztás nehézségei közt ugyan, de annál nagyobb elismerést érdemlő buzgalommal és sikerrel mutatta be életkedvét és életerejét.

A műsor kellemes változatosságot nyújtott. Volt külön női kar, mely ma a tulajdonképeni törzsokeket képezi ugy vonzó erejénél

fogva, mint tehetséges és szorgalmas tagjai által az egyesületnek. Volt két zenei szám, melyekben Végh Kata k. a., Weinrich Frigyes, az ő derek tanítója, Zajzon Ferencz és Pásztor Gyula szerepeltek, általános elismerést szerezve kitűnő játékkal. Négy hölgy és négy férfi kedves dalt énekeltek Kreutzertől, majd a közönség óhajára népdal-egyveleget Dankó Pistától. A programot a férfiak hatásos felkészítője zárta be, amely csak élenkbe tette bennünk azon régi óhajátunkat, vajha farsadalmunk ifjú tagjaiból toborzott új tagokkal az egyesület ez a része is régi és szép híréhez méltóvá fejlődhetne.

Az egyesületnek ezen szereplése mutatja, hogy vezetői a nagyszabású, költséges és szerény hanganyaggal megoldhatatlan feladatnak látszó zeneművek helyett a dal-kultusz egyszerűbb és talán rokonszenvesebb útján szándékoznak haladni; addig mindenestre, míg gyakorlott erők és a sikerektől nekiráborodott vállalkozó kedv áll rendelkezésére. Mi a magunk részéről ezen közkezdelt-ségű egyesület első újabb szereplését örömmel fogadjuk, amint azt a múlt szombat estén a közönség is fogadta, mely élénk hangulatu tánczvizsgálommal erősítette az este jó hatását.

Vegyes hírek.

— **Boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk t. olvasó közönségünknek!**

— **Olvasóinkhoz.** Lapunk mai száma közli előfizetési felhívásunkat. Míddön e helyen is felhívjuk arra t. olvasóink figyelmét és kérjük jövőre is szíves pártfogását, kötelességünknek ismerjük ezuttal is kijelenteni, miszerint jövőben is első és fő kötelességünk leendő az elvállalt feladatnak hiven megfelelni. Munkatársaink a régi és ezek száma a folyó évben is még szaporodott, mert mindig egyik kiváló gondoskodásunkat képezte, hogy lapunk minden egyes rovata szakképzett író által láttassék el. Rendes dolgozóztársaink: dr. Ebergényi Sándor, Lázár István, Horváth Miklós, dr. Farnos Árpád, Székelyhidó Viktor, Balogh Ferencz, Pakots Ferencz és Székelyhidó Ödön. Időközönként Albert Iván, dr. Bikfalvy Károly, Gáspár János, br. Kemény Endre, Kis Pál, Lengyel György, dr. Nagy Károly, Szabó Jenő, Szabó Gyula, Szilágyi Farkas, dr. Varró László, dr. Winkler Albert, dr. Werner Gyula kiváló tollából nyerünk közleményeket. Tudósítók — mint eddig is — mindig a legteljesítményesebben és leghibeiben fognak értesíteni mindazokról, mik a vármegye területén történnek és olvasóinkat érdeklik. A Budapesten a kiváló hírlapíró Lichtenstein József szerkesztésében megjelenő „Pester Correspondenz” című könyvatos lappal fennálló viszonyunk pedig lehetőségessé teszi nekünk, hogy az összes vidéki lapokat megelőzve a fontosabb politikai mozzanatok azonnal közölhesük. Egyik szerkesztőnk országgyűlési képviselő is lévén, a legérdekesebb budapesti híreket távirat útján fogja közölni lapunkkal. Magunk részéről tehát mindent megteendünk, hogy t. olvasóink igényeit kielégítsük, de viszont fáradozásainkat csak úgy koronázzandja siker,

ha ebben olvasó közönségünk kellő mérvbeni pártolását megszerezhetjük, miért is ujjolag is tisztelettel kérjük az előfizetések megújítását.

— **Helyettesítés.** Háromszekmegye főispánja Bedő Béla alsófehérvármegyei közígazgatási gyakornokot sepsiszentgyörgyi szolgabírónak helyettesítette. Vármegyénkre nézve hízelgő ez előléptetés, mert jele annak, hogy más vármegyék is méltányolni tudják tisztviselői karunk munkásságát és életrevalóságát. Ez előléptetéshez őszintén gratulálunk.

— **Hymen.** Incefi Albert tövisi gyógyszerész e hó 26-án karácsony másodnapján tartja esküvőjét Horváth Margit kisasszonnyal, Horváth József városi főjegyző szép és kedves leányával. Állandó boldogságot kívánunk az új párnak.

— **Házasság.** Kádár János m. kir. bányatiszt e hó 27-én karácsony harmadnapján esküszik örök hűséget Dömök Luize marosújvári állami tanítónőnek Nagy-Enyedben. Boldogság kísérelje egybekelésüket.

— **Gyűlés.** A megyebizottságban megüresedett helyekre folyó hó 9-én megtartott pótválasztások elbírálására a vármegyei igazoló választmány folyó december hó 28-án délelőtt 11 órakor gyűlést tart.

— **Necrolog.** Gazi József nyug. tanítóképzési tanár 75 éves korában e hó 21-én jó barátjánál, Papp Gyula nagyenyedi lakosnál — hol nyugalmaztatása után lakott — elhalt. Az elhaltban, ki az E. M. K. E.-nek és a Mária Dorottya egyesületnek alapító, az E. K. E.-nek pedig választmányi tagja volt, Papp Gyula gyerekei szeretett kereszt-szüelőjüket, jötevejüket siratják.

— **A királyné hárfája.** Oly gyakran s oly kegyelettel kevesen emlékeznek meg az ezredéves kiállításról, mint Ó Felsőge a királyné. Erre a felsőge asszonyt egy hárfá ösztönzi, mely az ezredéves kiállításán Sternberg hangszer-pavillonjának megtekintése alkalmával vonta magára a királyné figyelmét, mikor az éppen a „Klosterglocke”-t, a felsőge asszony egyik legkedvesebb darabját játszotta. Ha a görög felolvasó előadását a fensőge asszony előtt befejezte, a szórakoztatás folytatásaként a hárfá szólal meg, melodikus hangjával, melynek benyomása alatt a királyné mindig láthatólag meg van hatva. Ó felsőge a királyné ezt a hangszeret tekinti egyik legnagyobb kincsének, főképp mert a hárfá bármilyen darabot eljátszik magától oly hatásosan, mintha a legnagyobb hárfaművészt hallanók. Ez a hárfá hasonló szenzációt kelt, mint Sternberg Ármín és testvére egy másik találmánya: a villamos zongora.

— **A műkedvelői társulat** folyó évi decz. hó 26-án, szombaton, délután 4 órakor a polgári leányiskola társalgó termében ülést tart. Tárgya ez ülésnek a két első műkedvelői előadás darabjainak megválasztása és szereposztása.

— **Műkedvelői előadás.** Felvinczen „A felvinczi férfi-dalegyet” zászlója javára 1896. december 26-án a nagyvendéglő termében tánczvizsgálommal egybekötött jótékony célú műkedvelői előadás lesz, előadatik: A dolovai nábob leánya, a következő szereposztással: Dolovai Jób Vilma: Keresztes Nelli k. a., öz. Domaházyné, Vilma nagyúrné: Nádudvari Huska k. a., Szentirmay, huszár-százados: Gánóczy Béla, Szentirmayné: Csonka Terike k. a., Tarján főhadnagy: Wachold Gyula, Loránt hadnagy: Mátyás Jenő, Bilitzki Maróth herceg, hadapród: Schissel Pista, Merlin báró: Horváth Péter, Jób, házi orvosa: Id. Csiki István, Miska, tiszt szolga: Kónya Béla, Jób, inasa: Ifj. Csiki István. Kezdeté este pont 7 órakor. Másnap az előadást megismétlik.

— **Az ujságolvasó közönség figyelmébe!** Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

„Egyetértés”, amely az új évvel immár 31-ik évfolyamába lép. Ez a művelt magyar olvasó közönség lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposasága és sokasága, rovatainak változatossága, kitűnősége és a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „Egyetértés”-t népszerűvé. Az országgyűlési tárgyalásokról valamennyi lap között a legérdekeltebb s e mellett tárgyilagos hí tudósítást egyedül az „Egyetértés” közöl. Gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdaközönség nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés” kereskedelmi és fözsdői tudósításainak bőségével s alaposaságával ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az „Egyetértés”-ben, amire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárczájában annyi regényolvasmányt ad, mint mint egy lap sem. Hat-nyolcz regényt közöl évenként, úgy, hogy egy év alatt 25—30 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket, jó magyarságu fordításban kapnak az „Egyetértés” olvasói. Van négy külön rovata: az irodalmi, tanügyi, mezőgazdasági és egészségügyi, melyek vasárnaponként a legváltozatosabb tartalommal jelennek meg. Rendesen közöl párisi divattudósításokat s minden nap legalább egy önálló tárczát — a regényen kívül. Aki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az „Egyetértésre”-re. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés” kiadóhivatalába küldendők. Kiadóhivatal: Budapest, IV. ker., Papnövelde-utca 8., mely szívesen küld ingyenes mutatványszámot.

— **Nemzeti szálloda.** Budapest legkedveltebb, elsőrangú szállodája a főváros közvetlen központjában (Váci-utca 22.) mérsékelt árak 1 frttól feljebb, huza-mosabb idei tartózkodásnál árengedmény. Kellemes családi tartózkodási hely; a téli időnyre lakások hét- vagy hónapszámra jutányosan kaphatók. Vilnyvilágítás, lift és fürdők.

— **A legértékesebb ajándékot,** amit egy hírlap nyújthat, kétségkívül a „Magyar Ujság” adja az előfizetőinek. Ez az elevenen szerkesztett, mindig friss, mindig érdekes fővárosi lap havonként egy kötet regényt ad minden előfizetőjének, még annak is, aki csupán csak egy hónapra fizet elő. Aki tehát egy éven át előfizetője a „Magyar Ujság”-nak, melynek főszerkesztője dr. Fenyvessy Ferencz orsz. képviselő, az egy egész kis könyvtárhoz, tizenkét díszes kiállításu regény-kötethez jut teljesen ingyen. Valóban többet nyújtani, mint egy élénk, érdekes napilapot és 12 kötet regényt azért az olcsó előfizetési árért, merő lehetetlenség. S tudni való, hogy a Magyar Ujság mindamelllett olcsóbb bármely más fővárosi lapnál, mert egész évre 12 frt, félévre 6 frt, negyedévre 3 frt, egy hónapra 1 frt. Egyes számának ára a vidéken 5 kr. A januári új előfizetési negyed alkalmából a legmelegebben ajánljuk olvasóink figyelmébe a Magyar Ujságot, melynek kiadóhivatala Budapesten, a Vármegyeháza-utca 15. szám alatt van. A lap kiadóhivatala mutatványszámokkal szívesen szolgál.

— **A hölgyközönségnek** ajánljuk **Spitzer Samu** ismert legyező- és ernyőgyári raktárát (Budapest Bécsi-utca 2.), hol legdusabb a választék és az árak a legjutányosabbak.

Előfizetési felhívás

az 1895. évi VIII. t.-cz. alapján végrehajtott összeírás adataiból készült „A magyar korona országainak mezőgazdasági statisztikája” című munkára.

Az utóbbi időben az agrárstatisztika Európaszerte nagy mértékben növekedett. Nemcsak a statisztikai érzék általános terjedésének tulajdonítható ez, hanem a mezőgazda-

sági viszonyok átalakulásának is, mely a közgazdaság emez elsőrendű ágára fokozott mértékben fordította közfigyelmét.

Nálunk, hol a mezőgazdaság egész közgazdaságunknak valódi lételemét képezi, a részletes és megbízható mezőgazdasági statisztika — a jó agrárpolitikának ez a nélkülözhetetlen eszköze — kétszeres fontossággal bír. Ez a meggyőződés bírta rá a magyar törvényhozást, hogy áldozatot nem kímélve, az 1895. évi VIII. törvények által megadja az alkalmat és eszközöket egy a kor követelményeinek minden tekintetben megfelelő agrárstatisztika létesítésére, az évenkénti aratási adatok gyűjtése számára is biztos alapot teremtve.

A nagy összeírás munkáját a múlt év végén sikeresen végrehajtott s a roppant terjedelmű, rendkívül gazdag anyag szakszerű feldolgozásával a földmivelésügyi m. kir. miniszter ur Ó Nagyméltósága az országos magyar kir. statisztikai hivatal bízta meg, mely a munkálattal annyira előrehaladt, hogy a több kötetre terjedő mezőgazdasági statisztikai nagy forrásmű kinyomatása még e nyár folyamán kezdetét veszi.

A mű, amint czime is mutatja, nem szorítkozik a szorosabb értelemben vett Magyarország, hanem felöleli Horváth-Szlavonországok adatait is, és így az egész Magyar birodalom mezőgazdasági viszonyainak fogja eljes és hű képét nyújtani.

Az egész sorozat öt nagy kötetből fog állni, körülbelül 840 folio iv terjedelemben.

Az első kötet az adatgyűjtés módszerének, az összeírás lefolyásának, tanulságainak ismertetésén kívül községenként tartalmazni fogja azokat a legfontosabb adatokat, melyekre egy a közgazdaság, mint a magánhasználat szempontjából legnagyobb szükség van, u. m. a területet művelési ágak szerint; a hasznos házi állatok számát, a fontosabb állatnemeket fivar és kor szerint is; az igás fogatokat a vonóerő megkülönböztetésével stb.

A második kötetet egy kimerítő Gazdaczimtár képezi, melyben mindazok, kiknek gazdasága meghaladja a 100 katasztrális holdat, egyenként felsoroltnak, kimutatattván gazdaságuk székhelye, valamint területe művelési ágak szerint, a gazdaságban alkalmazott eselések és fontosabb gépek és eszközök száma, továbbá az állatlétszám.

A harmadik kötet részint tudományosan feldolgozva s összehasonlító adatokkal megvilágítva, részint táblázatos alakban, az 1895. évi aratás és szüret eredményéről számol be.

A negyedik kötet az összeírás alkalmával az egyes gazdaságokról tudakolt részletes adatokat a birtoklás jogcíme és a gazdaságok nagysága szerinti kettős kombinációban fogja nyújtani, úgy tudományosan feldolgozva, mint táblás kimutatásokban.

Végre az ötödik kötet a községek, járások és vármegyék általános gazdasági viszonyait megvilágító adatokat s a levont tanulságokat fogja tartalmazni.

A földmivelésügyi m. kir. miniszter ur Ó Nagyméltósága mind az öt kötetnek előfizetési árát a terjedelemben képest lehetőleg mérsékelten, 20 forintban állapította meg; méltányolva azonban azt a buzgó támogatást, melyet a vármegyei és városi törvényhatóságok, a járási tisztviselők, a községek, valamint szakkörök és egyletek tagjai a mezőgazdasági összeírás alkalmával kifejtettek, részükre külön kedvezményes előfizetési árát állapított meg, melynél fogva mind az 5 kötetet 10 forinton szerezhetik meg. Kedvezményes áron fizethetnek elő: a földmivelésügyi miniszterium alá tartozó összes hivatalok, intézetek és azok tagjai; az összes vármegyei és városi törvényhatóságok, járások és községek, nemkülönben az összes vármegyei és járási mezőgazdasági bizottságok tagjai; a gazdasági tanintézetek és földmivés-iskolák és azok tanári kara, a gazdasági egyletek és azok tagjai, továbbá a mezőgazdasági statisztikai számláló ügynökök és a községi (körjegyzőségi) összeíró bizottságok tagjai közül mindazok, kik az összeírás alkalmával a járási főszolgabíró igazolása szerint magukat különösen kitüntették.

A megrendelések legkésőbb f. évi augusztus hó végeig az országos magyar kir. statisztikai hivatalhoz (Budapest V. ker. Akadémia-utca 12. szám) küldendők be. Aki a megrendeléssel együtt az előfizetési pénzt is beküldi, annak a mű kötetei portómentesen fognak megküldeni.

Az öt kötetes mezőgazdasági kiadvány-sorozat bolti ára 40 frt leendő, miből a „Gazdaczimtár” külön 15 frton bocsátatik forgalomba.

A mű egyes kötetei részint még a folyó évben, részint a jövő év folyamán fognak megjelenni s mihelyt a sajtó alól kikerülnek, egyenként azonnal szétküldetnek az előfizetőknek.

Kelt Budapesten, 1896. évi július havában. A földmivelési m. kir. miniszter ur Ó Nagyméltóságának megbízásából:

Dr. Jekelfalussy József,
miniszteri tanácsos,
az orsz. m. kir. statisztikai hivatal-igazgatója.

Közgazdaság.

Téli munkálatok a gazdaságban.

Sűrű, nehéz köd ereszkedik erdő- és mezőre egyaránt, a későn kelő napnak sugarai alig-alig tudnak keresztül hatolni rajta, a napnak égető melege megszűnt, bágyadt sugarakat lövel le a földre, nincs már — éjjeli kemény fagyok után — ereje a fagyos göröngyöket felengesztelni. Fagyos szél sivit keresztül a rónán, meg-megrázza a zuzmarával megrakott lombtalan fák galyait; a távoli hegyek hóval borítvak, híven jellemezve azt, hogy a természet rendje örök és változhatlan, s az erőnek érvényre kell jutnia. Sűrű köd ereszkedik a néma tájra, a nap bujdosik a felhők között, reggelre kelve nagy pelyhekben hull a hó, beállott a tél, a mit a költő oly telragadóan fejez ki a következő szavakban:

„Bilinesbe verve téli fagy jegétől
Dus rónatájak, hogy, völgy és halom;
Termő esztráz duzzadó erőt
Lekötve tartja tespedt nyugalom!”

És amíg a természetben „tespedt nyugalom” van, addig a jó gazdának mindig van doiga, ezt tartja a közmondás, és igaz is ez!... Amikor a természet pihen és alusza téli álmát, midőn a természet elemei, a fagy, hó stb., előkészítik a talajban levő tápanyagokat miveleti növényeink számára, s midőn a gazdaember szorosabb értelemben vett mezei munkák által nincs elfoglalva, télen kell azon munkáit elvégeznie, amelyek igen nagy befolyással lesznek arra, hogy gazdaságából mentől magasabb üzleti hasznot mutasson fel az intenzivitás alapján. S ez önként érthető doig is. A gazdának, bármily kis birtokkal rendelkezék is, pontos és hű számításot kell tennie mindazon anyagokról, amelyek felett korlátlanul rendelkezik, és e számítások mindig, még legkisebb részleteikben is, a jövő számára

kell, hogy elkészítve legyenek, mért eredményt csakis ezen esetben lehet elérni!...

Lássuk egy pár rövid sorban, hogy mit kell tennie télen a gazdának. Ezen teendők, a melyek bővebben lesznek tárgyalva alább, a következők:

1. A termelés által elhordott tápanyagok visszapótlása, vagyis a termő terület trágyázása. 2. Munkaterv elkészítése. 3. Gazdasági eszközök előkészítése. 4. Okszerű téli takarmányozás. 5. Hasznos szórakozás.

Nem szükséges sokat magyarázni azt, hogy a termő talaj a folytonos termelés által évről évre veszít termőképességéből, évről évre jobban ki lesz aknáva, amely zsarolás eredményét — az apák bűnét — a gyermekek, vagyis jelen korunknak gazdái érzik meg. Ha az apák gondatlanság, vagy hanyagságból, de leginkább azért nem trágyáztak, mivel azon időkben a chemia még nem mutatta ki — mint jelen korunkban — a szükséges tápanyagokat, úgy nekünk kötelességünk, minden rendelkezésünkre álló eszközzel oda hatni, miszerint termő tulajdonainkat gazdagítsuk, azaz trágyázzuk. A gazdag (okszerű) trágyázás csak akkor fog teljesebbé menni, midőn minden gazda udvarán rendes trágya-gödört látunk, a hol a trágya kellően elő lesz készítve. Állítsunk elő mentől több trágyát, mert ez alapja a gyors gazdasági haladásnak.

A munka menetének a gazdaságban rendszeres és folytonosnak kell lennie, mert ellenkező esetben oly zavarok és mizeriák állanak elő, amelyeknek elintézésére sok idő és pénz — melyek rendszeres eljárás mellett megtakaríthatók lettek volna — fog szükségeltetni. Minden munka, még a legkisebb részleteiben is, bizonyos előre irányított terv szerint kell, hogy végrehajtsék, mert enélkül eredményt ritka esetben érhetünk el.

A gazdának számtalan évi fáradtsága, jóvedelme, ha bizonyos terv szerint nem szaporíttatik, évről évre kissebbedni fog, míg ellenkező eljárás mellett a tőke szaporodni, a kamat hajtani fog.

Ez oly igazság, a mely mellett a gyakorlat bizonyít, amit nekünk tovább fejtegetni — mivel e cikk keretén kívül esik — nem is célunk.

A gazdasági gépek és eszközök pontos számbavétele, valamint ezeknek kijavítása és előkészítése szintén a téli munkálatok közé tartoznak. A gazdasági kovácsnak, esetleg gépésznek most kell javítani azon eszközöket, amelyekre tavasz megnyitával szüksége lesz a gazdának, hogy akkor ne kapkodjunk ide, meg oda, hanem gyorsan és pontosan fogjuk a munkálatokhoz.

(Folytatása következik.)

Piaczi árak.

Nagy-Enyed, 1896. december 20.

Buza legjobb	1	véka	1.—
„ középszerű	„	„	—90
Kétszeres legjobb	„	„	—80
„ középszerű	„	„	—75
Rozs legjobb	„	„	—70
„ középszerű	„	„	—65
Zab legjobb	„	„	—50
„ középszerű	„	„	—45
Kukorleza (tengeri)	1	véka	—75
Burgonya	„	„	—35
Széna legjobb	egy szekér	„	6.—
Szalma legjobb	„	„	2.20
Bikkfa 1 köbm. keresztirány nélkül, 1 m. hosszú	„	„	3.50
Cserfa 1 „ „ „ „ „	1	„	3.—
Tölgyfa 1 „ „ „ „ „	1	„	3.—
Faszén kemény	egy hektoliter	„	1.50
Marhahús	1 kilogramm	„	—36
Sertéshús	„	„	—44
Szalonna	„	„	64—76

Dísznóvir	"	"	-75
Vöröshagyma	"	"	-10
Fokhagyma	"	"	-10

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadók: Címer és Lingner.

Címer és Lingner könyvnyomdája, Nagy-Enyeden.

Nyílt tér.

(E rovatban közlőteként nem vállal felelősséget a szerk.)

Áden (Arabia), december 4.

Nyílt levél tisztelt választóimhoz!

Tisztelt választók!

Egészségi és lelki állapotom, s tudásom teljesebbé tétele feltétlenül szükségessé tette, hogy hosszabb utat tegyek.

Május első napjaiban Pesten leszek. Attól fogva 4 1/2 évig elég időm lesz ezt a hátramaradást kipótolni, s azután az önök külön érdekeit, ha általános hazai érdekekre nem tüköznek, hathatósan előmozdítani, sőt talán még hathatósabban, mint eddig; tiszteltabb nézetek, nagyobb tekintély és biztosabb felépítés nem tévesztette soha hatását. Higgyék el, hogy csak hasznukra fog válni önöknek is, nem csak nekem.

Az igazságügyminiszterrel bizonyos dolgban még a hajórol is levelezek.

Távol és közelben, szép időben és veszélyben (mert volt már olyan is) mindig az önöké!

Fr. Kemény Endre.

Hirdetések.

Foulard-selymet 60 krtól 3 frt

35 krig méterenkint, — japáni chinai stb. — a legújabb mintázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes HENNEBERG selymet 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, sima, csikos, kecskázott, mintázott damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőségben, 2000 szín és mintázzal stb. a megrendelt áru postabér és vámmentesen a hához szállítva, mintákat postafordultával küld: HENNEBERG G. (es és kir. udvari szállító) selyemgyára ZÜRICHBEN. Svájcban ezimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztnek. (2).

687—1896. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a n.-szabeni kir. törvényszék 1896. évi 1476. számú végzése következtében Heinrich Gusztáv ügyvéd által képviselt Wagner Sámuel javára m.-herapi Ratoní Károly és társai ellen 116 frt 1 kr s jár. erejéig 1886. évi június hó 8-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 430 ftra becsült, Kolombán Ferencz-nél 3 ló és 1 csikó, Járói Károlynál 2 tulokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a marosújvári kir. járásbíró 3397—396. számú végzése folytán 116 frt 1 krajczár tökékövetelés, és eddig összesen 85 frt 88 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig Magyar-Herepén végrehajtást szenvedettek lakásán leendő eszközzésére 1897. évi január hó 12-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérnek becsáron alul is el fognak adni.

Kelt Maros-Ujvárt, 1896. évi decz. hó 15. napjánt.

-971 1—1

Dergán János,
kir. bírósági végrehajtó.

Sz. 2115—1896. tkvi

Árverési hirdetményi kivonat.

A vizaknai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Zamler Márton engedményes végrehajtatónak Zenzs Juon filliman végrehajtást szenvedő elleni 118 frt 25 kr töké követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a gyulafehérvári kir. törvényszék területén a vizaknai kir. járásbíró területén levő Ladamos község határára fekvő 68. hr. tkvben A +

1, 3, 6, 9, 10, 18, és 19. rend, 92, 93, 274, 726, 900, 924, 2, 1771, 1092/2, 1093, 2. hr. sz. ingatlanokra az árverést 341 frtban ezennel megállapított kikialtási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1897. évi január hó 30-ik napjának d. e. 9 órája Ladamos község házána leendő megtartása nyilvános árverésen a megállapított kikialtási áron alul is el fognak adni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333 sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerényt átszolgáltati.

A kir. járásbírósg tkvi hatósága.

Vizaknan, 1896. évi október hó 20-án.

Szentmiklósi József,
kir. aljbíró.

972. 1—1

Kerestetik

az „Alsófehérvármegyei gazdasági egyesület“ részére több évi haszonbérbe a vármegye területén — lehetőleg a nagyenyedi, alvezei vagy maros-

ujvári járásban — egy 50—60 kat. hold terjedelmű

csikó-legelőnek

alkalmas terület.

Kellékek: Sik, esetleg hullámos talaj, tüvel egyenletesen benöve; folyó viz (patak, csermely) közelléte, esetleg 1—2 bővizű kut. Ajánlatok a legelő terület részletes leírásával, valamint a haszonbérösszeg megjelölésével együtt Székelyhidy Viktor gazd. egyesületi titkárhoz Nagy-Enyedre küldendők be.

948 3—3

A Geschwindt-féle Portorico rum

a legjobb tea-rum.

Kapható minden fűszer- és csemege-kereskedésben

1/1, 1/2 és 1/4 literes palaczkokban.

Kérjük az eredeti kiállításra tekintettel lenni, minthogy több oldalról utánoztatik.

Minden palaczk címkeje és önkupakja czégünkkel van ellátva.

919 7—7

Nincs többé szükség vegyi festészetre.

Mindenki otthon festhet minden színben és árnyalatban ruhát és fehérneműt

TIZ PERCZ ALATT.

Korszakalkotó találmány 500% megtakarítással.

MAYPOLE SOAP

angol festő szappan.

Legújabb találmány házi festésre. Fest minden színben és árnyalatban.

Tizenöt perc alatt mindenki egy kevés forró vízzel és ezzel az angol festő szappannal ruhát, bluzt, függönyt, zsebkendőt, selyem és ezérna keztyűt, inget, harisnyát, gallért, selyemszöveteket, szalagot, csipkét, atlaszt, bársonyt, strucz-tollat, háneskalapokat stb. megfesthet. A festés színtartó és el nem fakul! Minden ruhát újjá és modernné varázsol. Méregmentes és a szövetet nem rongja. Egy darab ára 40 kr. (Fekete 50 kr.) s ezzel egy női blonze megfesthető. Minden darabhoz használati utasítás van mellékelve.

Szabadalmazott az egész világon!

The American and foreign Maypole Soap Syndicate London.

Főraktár: Mertey testvéreknél Budapest, Váci-körut 20.

Nagy-Enyeden kapható: VAJDA PÉTER-nél Főtér 4-ik szám.

1233—896 bvgrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbírósg 8289—1896. sz. végzése által abrudbányai dr. Pop Lőrincz ügyvéd által képviselt Auraria tak. pénztár javára abrudfalvi Csűrűleasai Zsurka Nicolae és t. ellen 240 frt tőke, ennek 1896. évi július hó 14. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 58 frt 5 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 1896^{1/2} foglalt és 967 frtra becsült, a foglalási jegyzőkönyv 1-től 15 tételig Zsurka Nikolaenál 6 kalangya széna, 1 kalangya sarju, 1 veres, tarka tehén borjuval, 1 borju tarkás, 2 ökör, 1 ökör után való szekér, 60 öl fa, Csora Juonnal 2 tulok veres, 5 kalangya széna, 1 tehén sárgas, 5 juh, Csora Nicolae l. Avramnál 2 ökör, 1 ökörszékér, 6 kalangya szénából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladottnak.

Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbírósg idézett sz. kiküldetést rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis alperes lakasan Abrudfalván leendő eszközölésére 1897. évi január 2-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel egy megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz 107. §-a értelmében a legelőbbit ígérőnek beesaron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhívottnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételarából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldetnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Abrudbányán, 1896. decz. 16. napján.

Szabó Lajos,

kir. bírósági végrehajtó.

973

Kerestetik vételre

vasút vagy országút mentén fekvő 150—250 holdig terjedő uri birtok.

Ajánlatok „Kis birtok“ jelige alatt, e lap kiadóhivataltba intézendők.

964. 3—3.

Életnagyságu**arczkép**

krétarajzban.

Legszébb szabadisz.

Legkedvesebb emlék.

Legalkalmasabb ajándék.

Karácsony és újévre.

Egy legújabb módszer segítségével 24 óra alatt életnagyságu mellképeket készítenek művészies kivitelben, eddig még soha el nem ért tökéletességgel és olcsó árban.

Tessék árjegyzéket kérni.

KOHN DÁVID Budapest, Károly-körút 17.

Ügynökök mindenütt kerestetnek.

930 8—10

ZONGORÁK.

Kitünő szerkezetű, szép hangzásu, magasabb igényeket teljesen kielégítő **ZONGORÁKAT** jutányos áron kaphatni

Nagy-Enyeden Weinrich Frigyes

luth. tanítónál.

Megjegyzem, hogy én a fősulyt nem annyira a zongorák külső kiállítására, mint azoknak kellően hangolt és praecis játékára fektetem, valamint a zongorákat **kedvezményes fizetési feltételek** és jóállás mellett árusítom.

970 2—3

Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság

Maros-Vásárhelyt.

(Befizetett alaptőke: egy millió korona.)

a) Pénzbetéteket vesz át naptól-napig, vagyis a betét napjától a kivét napjáig való kamatoztatás mellett és azokat rendszerint mindig **felmondás nélkül** fizeti vissza.

b) Váltókat leszámítol és visszleszámítol.

c) Jelzálogkölcönöket nyujt földbirtokra.

AZ összes kölcsönök igen mérsékelt kamat és **kedvező visszafizetési feltételek** mellett nyujtatnak.

A betét kamat **1897. január 1-től 4¹/₂%-ban** állapittatik meg.

927 6—6